

Johanna Naukkarinen & Pirkko Laine

johanna.naukkarinen@lut.fi, pirkko.laine@lut.fi

Yliopistopedagoginen koulutus Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa

Lappeenrannan teknillisen yliopiston yliopistopedagoginen koulutus on laajuudeltaan 25 opintopistettä. Koulutus toteutetaan monimuoto-opintoina, jotka koostuvat viidestä jaksosta sekä verkkotyöskentelystä. Yliopistopedagoginen koulutus järjestetään henkilöstökoulutuksena, ja siihen osallistuminen edellyttää, että opiskelija on työsuhteessa Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon ja että hän on suorittanut diplomi-insinöörin tai maisterin tutkinnon.

Yliopistopedagogisen koulutuksen historia

Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa on tarjottu henkilökunnalle yliopistopedagogista koulutusta vuodesta 2001. Ensimmäisen vuoden 3 opintoviikon koulutus laajeni jo seuraavana vuonna 15 opintoviikon laajuiseksi, ja koulutusta on siitä lähtien järjestetty vuosittain samanaajuisena. Kun opintoviikot muuttuivat opintopisteiksi, laajuudeksi tuli nykyinen 25 opintopistettä.

Koulutuksessa opettajina on alusta saakka ollut muita kuin Lappeenrannan teknillisen yliopiston henkilökuntaa, koska yliopistossa ei ole käyttäytymistieteellistä tutkimusta tai opetusta. Tilanteen mukaan on kuitenkin pyritty hyödyntämään myös oman yliopiston eri alojen ammattilaisia. Aluksi koulutukset järjestettiin erillisinä opintojaksoina, joita koordinoi yliopiston henkilöstösuunnittelija ja joiden vastuuopettajat tulivat eri organisaatioista. Vuonna 2012 koulutuskokonaisuus kilpailutettiin, ja syksystä 2012 lähtien opintokokonaisuutta on järjestänyt yksi toimija.

Koulutuksen kohderyhmä

Yliopistopedagoginen koulutus järjestetään henkilöstökoulutuksena. Siihen osallistuminen edellyttää, että opiskelija on työsuhteessa Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon ja että hän on suorittanut diplomi-insinöörin tai maisterin tutkinnon. Koulutus on tarkoitettu ensisijaisesti opettajille ja opetuksen suunnittelijoille, ja se on osallistujille maksuton.

Nykyinen opetussuunnitelma

Koulutus toteutetaan monimuoto-opintoina, jotka koostuvat viidestä jaksosta ja niiden välissä tapahtuvasta verkko-

työskentelystä Moodlessa. Opinnot eivät sisällä varsinaista opetusharjoittelua. Jaksot tavoitteineen ovat seuraavat:

Yliopistopedagogiikan perusteet (5 op)

Osallistuja perehtyy linjakkaan yliopisto-opetuksen teoreettisiin perusteisiin ja opetuksen suunnitteluun yliopistokontekstissa. Hän tiedostaa ja osaa kuvata omat ihmis-, tieto- ja opetuskäsityksensä. Hän tuntee yliopisto-opetuksen ja -oppimisen peruskäsitteet ja -teoriat ja suhteuttaa niitä omiin käsityksiinsä. Osallistuja osaa arvioida omien käsitystensä vaikutuksia omiin opetustapoihinsa sekä omien käsitystensä ja käytäntöjensä vaikutuksia opiskelijoiden toimintaan ja oppimiseen. Osallistuja perehtyy erilaisiin oppimistyyliihin.

Ohjaus yliopisto-opetuksessa (6 op)

Osallistuja ymmärtää oman merkityksensä ohjaajana erilaisissa yksilö- ja ryhmän ohjaamisen prosesseissa. Hän tunnistaa ohjausprosessin vaiheet ja osaa soveltaa erilaisia ohjaustapoja. Osallistuja osaa tulkita erilaisten ohjattavien tarpeita ja ratkaista keskeisiä ohjauksen ongelmia. Hän tutustuu oppimisen erityiskysymyksiin (esim. oppimisen ja sosiaalisen toiminnan vaikeuksiin) ja osaa työssään edistää tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutumista. Osallistuja tunnistaa ohjaukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa huomioida niitä omassa työssään.

Opetusviestintä (5 op)

Osallistuja osaa soveltaa oppimaansa oman opetuksensa suunnitteluun ja toteutukseen. Hän osaa asettaa opetukselleen tavoitteet, rajata keskeiset sisällöt, valita tarkoi-

tuksenmukaiset viestintä- ja vuorovaikutusmenetelmät. Osallistuja osaa käyttää oppijakeskeisiä ja yhteistoiminnallisia opetusmenetelmiä. Hän syvennyy omiin vuorovaikutustyyliihinsä ja kykenee mukauttamaan omaa opetustaan osanottajien tilanteeseen sopivaksi.

Opetuksen ja oppimisen arviointi ja opetuksen laadun kehittäminen (4 op)

Osallistuja perehtyy koulutuksen vaikuttavuuteen ja laatuun. Hän pohtii vaikuttavuuden periaatteita sekä yliopisto-opetuksessa yleensä että omassa opetuksessaan ja suunnittelee keinot ja mittarit oman opetuksensa laadun ja vaikuttavuuden arviointiin. Osallistuja perehtyy arviointiin myös oppimisen edistäjänä sekä arviointikriteereiden laatimiseen linjakkaan opetuksen periaatteiden mukaisesti.

Opetusportfolion laatiminen ja henkilökohtainen kehittämistehtävä (5 op)

Osallistuja laatii henkilökohtaisen opetusportfolion sekä toteuttaa pienimuotoisen kehittämishankkeen. Kehittämishankkeen aihe valitaan osallistujan omien tavoitteiden mukaan siten, että se tukee parhaiten oman ja oman yksikön opetuksen kehittämistä ja siihen liittyvien mahdollisten ongelmien ratkaisua.

Koulutuksen käytännön toteutus

Koulutus alkaa syyskuussa ja päättyy seuraavan vuoden syksyllä. Neljä ensimmäistä opintojaksoa muodostavat jatkumon, jossa edellinen opintojakso päättyy ennen seuraavan alkamista. Portfolio ja kehittämistehtävä aloitetaan heti syksyllä ja niitä edistetään koko koulutuksen ajan. Valmiit portfoliot esitetään toukokuussa ja kehittämistehtävät elokuussa. Kehittämistehtävät julkaistaan Oppiva opettaja -julkaisussa (ks. Öystilä & Laine, 2013).

Opintojaksot sisältävät kolmesta kuuteen lähiopetuspäivää. Lähiopetuksen lisäksi opetukseen kytketään työssä oppimista sekä oppimis- ja kehitystehtäviä ryhmissä tai itsenäisesti. Oppimista ohjaavat yliopisto-opettajan opetuksen ja ohjauksen käytännöistä nousevat kysymykset, joita tutkitaan pienryhmissä, yhteisissä lähitapaamisissa ja erityisesti verkkokeskusteluissa.

Koulutukseen otetaan enintään 20 osallistujaa. Ryhmäkoko vaihtelee vuosittain jonkin verran. Myös yksittäisiin opintojaksoihin on mahdollista osallistua. Tätä mahdollisuutta hyödyntää vuosittain muutama henkilö.

Opintokokonaisuutta koordinoi Lappeenrannan teknillisen yliopiston henkilöstösuunnittelija. Tällä hetkellä koulutuskokonaisuus hankitaan ulkopuoliselta toimittajalta, joka on nimennyt koulutukseen kaksi kouluttajaa.

Koulutuksen kehittäminen ja tulevaisuuden haasteet

Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa ei ole omaa yliopistopedagogista tutkimusta eikä sellaista laitosta, jonka tutkimusintresseihin yliopistopedagogiikka ilmionä kuuluisi. Oman alan opetusta tutkitaan jonkin verran, mutta yksittäisten tutkijoiden väliltä puuttuu yhteys eikä systemaattista tukea tai ohjausta yliopistopedagogiseen tutkimukseen ole tarjolla. Kiinnostusta tutkimukseen tuntuisi kuitenkin olevan, joten jatkossa tutkimustarpeet on syytä ottaa huomioon myös yliopistopedagogisessa koulutuksessa.

Nykyisen hankintasopimuksen päättyessä tulee harkita jälleen koulutusten ulkoistamisen hyödyt ja haasteet Lappeenrannan teknillisen yliopiston opetuksen kehittämiseksi. Vaikka hankittu koulutus on korkealaatuista ja se on toistaiseksi vastannut hyvin opettajien tarpeisiin, on mallissa myös heikkouksia. Opettajien käytännön näkökulma kantautuu nykymallissa vain osallistujaryhmän ja ulkopuolisten kouluttajien korviin, jolloin sitä on vaikea hyödyntää laajemmin yliopiston opetuksen kehittämisessä. Myös jotkin yliopiston omat käytännöt ja toimintatavat voivat jäädä osallistujille hieman hämäräksi, koska ulkopuolisilla kouluttajilla ei ole niistä välttämättä tietoa. Mahdollisesti voitaisiin joko alkaa tuottaa koulutuksia kokonaan tai osittain omin voimin tai sisällyttää muiden yliopistojen yliopistopedagogisia koulutuksia ja teknillisen yliopiston muuta opetuksen kehittämistä koulutukseen.

Toistaiseksi Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa on tarjottu henkilöstökoulutuksena vain yliopistopedagogiikan 25 opintopisteen perusopintoja. Opinnot suorittaneet ovat voineet itsenäisesti hakeutua esimerkiksi ammatillisten opettajakorkeakoulujen järjestämään pätevöittävään opettajakoulutukseen, jolloin teknillisessä yliopistossa suoritettuja pedagogisia opintoja on voitu lukea hyväksi opiskelijan opintosuunnitelmaan. Viime aikoina on ryhdytty käymään keskustelua myös mahdollisen jatkokoulutuksen tarjoamisesta 25 opintopisteen koulutuksen jo käyneille opettajille. Niin ikään on keskusteltu monimuotoisemmasta henkilökohtaisen opetusosaamisen tukemisen mallista, jossa koulutusten rinnalla järjestettäisiin vaihtoehtoisia toimintatapoja.

Johanna Naukkarinen toimii Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa kehittämispäällikkönä ja Pirkko Laine henkilöstösuunnittelijana.

LÄHDE

Öystilä, S. & Laine, P. (toim.) (2013). *Oppiva opettaja 12. Yliopistopedagogisen koulutuksen 2012–2013 opetuksen kehittämishankkeet*. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Viitattu 6.1.2014, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-265-519-6>